

Matemaatika-loodusteaduskond

Keemiainstituut

Soolikarohu (*Tanacetum vulgare L.*) eeterliku õli eraldamine ja gaasikromatograafiline analüüs

Grete-Liis Pint

Juhendaja: Anne Orav, vanemteadur

Analüütilise keemia õppetool

Käesolevas töös uuriti Eestist pärit soolikarohu eeterlike õlide koostist nii kvalitatiivselt kui ka kvantitatiivselt. Proovid korjati kahest erinevast kohast, Harjumaalt ja Tartumaalt. Kuivatatud soolikarohu lehtedest ja õitest eeterliku õli eraldamine toimus samaaegset destillatsioon-ekstraktsioon meetodit kasutades ning seejärel analüüsiti saadud õli gaasikromatograafia. Lisaks uuriti erineva ajaga läbiviidud destillatsiooni mõju õli koostisele.

Soolikarohu eeterlikust õlist identifitseeriti 71 komponenti, mis moodustasid 98,6% Harjumaa proovist ja 97,5% Tartumaa proovist. Kõige rohkem sisaldas soolikarohu eeterlik õli monoterpeenseid hapnikuühendeid, mis moodustasid Harjumaa proovis 78,2% ja Tartumaa proovis 88,7%.

Erinevate destillatsiooni aegade läbi viidud analüüsid näitasid, et poole tunnine destillatsioon ei ole piisav analüüsimiseks, kuna saagis on kõige väiksem. Tunnine ja kahe tunnine destillatsioon andsid sama saagise.

Analüüsitud eeterlik õli sisaldas pea kõiki kirjanduses nimetatud komponente, milledest domineerivateks olid eukalüptool ja β -tujoon. Saadud tulemused näitavad, et Eestis esineb kaks erinevat kemotüüpi soolikarohtu: Tartumaal kasvav β -tujooni, krüsantenüülatsetaadi, borneoli ja kampri rikas kemotüüp ja Harjumaal kasvav (Z)-dihüdrokarvooni ja eukalüptooli rikas kemotüüp.